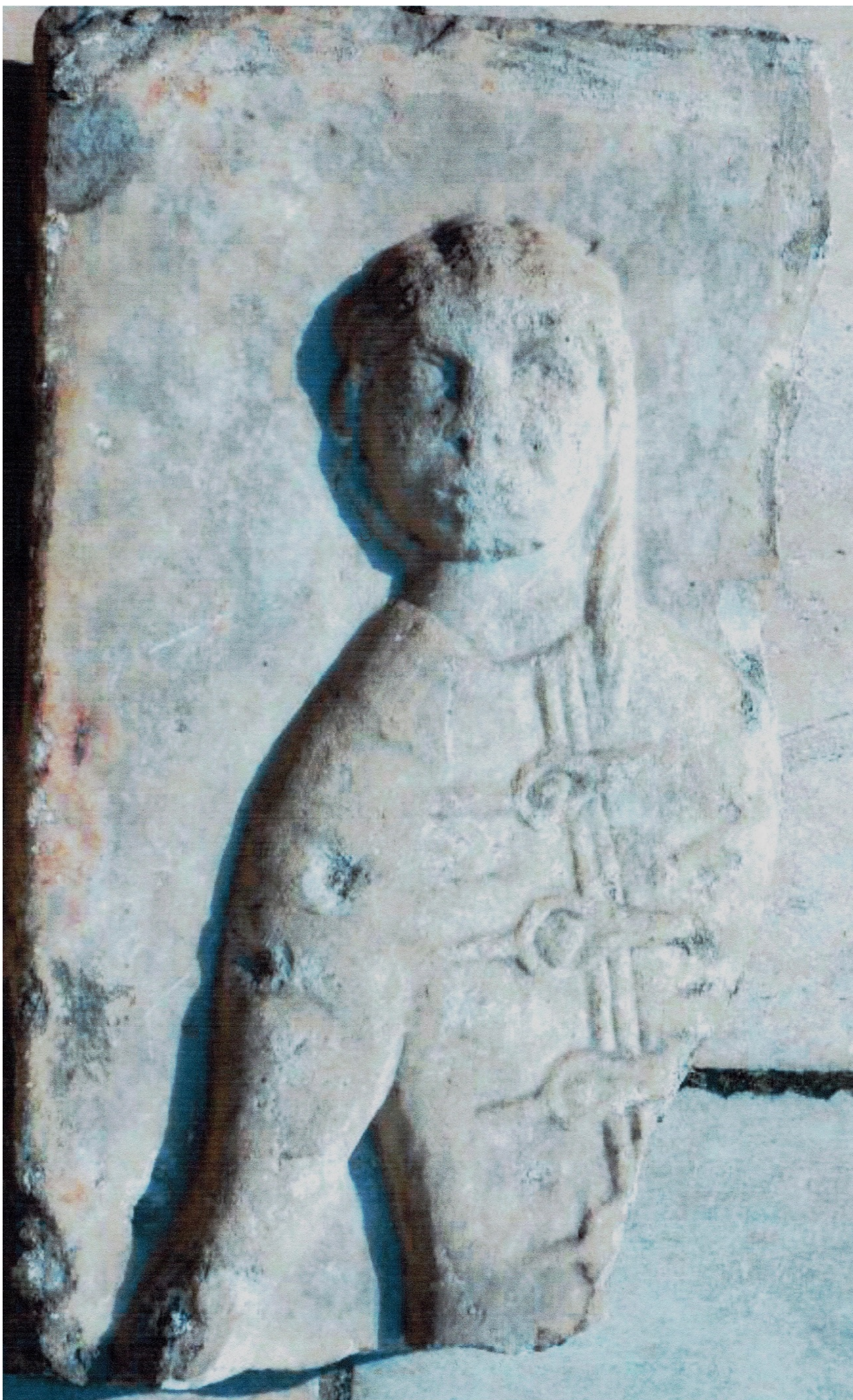


Euxinograd tablet – a mysterious Bulgarian
(publ. in: Хрисимов, Н. & Петров, М.
Данни за мъжкото облекло
от периода на Първото Българско царство,
УДК 94(497.2)«06/10»:391-055.1, 2012, стр. 94-111
→ стр.97, 102 и <u>ил.4</u>)



Етимология на етнонима “българин”

Чавдар Ивайлов Георгиев от Враца [допълнена и коригирана версия 12.I.2023]
e-mail: chavdar.georgiev.66@gmail.com

СЪКРАЩЕНИЯ

PIE. = ***индоевропейски*** пра́език
PII. = ***индоирански (арийски)*** праезик
OIA. = ***староиндоарийски (санскрит)*** език
PIr. = ***ирански*** праезик
OIr. = ***староирански*** езици
OWIr./OEIr. = ***старозападноирански / староизточноирански*** езици
IrBg. = ***иранобългарски (еврохунобългарски, древнобългарски, прабългарски)*** език
PSlv. = ***славянски*** праезик
OBg. = ***старобългарски*** език

Българските и чуждестранните езиковеди предлагат различни хипотези за лингвистичния произход на *етническото самоназвание на българите, съхранено в **непроменена форма от VI век до днес,** както показва надписът **“Bolgar”** върху керамичната плочка от **Виничко кале в Северна Македония.*** Предлаганите етимологии ***не*** *са убедителни,* някои от тях са *абсурдни* от семантична гледна точка, защото: 1. Изхождат от ***напълно погрешната*** *теория, че езикът на древните българи (пра́българите) е **тюркски** – в действителност е **ИРАНСКИ.*** 2. Не обръщат внимание на свидетелството на *римско-готския историк **Йорданес,*** който в *средата на VI век “превежда” на латински две самоназвания на хуните,* заселени като *федерати на Източната Римска империя* в провинции *“Крайбрежна Дакия”* (днес *Северозападна България*) и *“Мала Скития”* (днес *Добруджа*) през 60^{те} – 70^{те} г. на V век: *този латински “превод” подсказва **точна иранска** етимология на българския етноним,* ако приемем хипотезата, че ***ЕВРОПЕЙСКИТЕ ХУНИ, част от които са древните българи, са антична ИРАНСКА общност от племена около Каспийско море*** {тези хуни са споменати от *гръко-римските автори Плиний Стари (преди 79^{та} г. от н.е.)* – **thuni,** *Дионисий Периегет (нач. на II век)* – **θυνοι ~ θοῦν(ν)οι ~ ὧν(ν)οι,** *Клавдий Птолемей (сред. на II век)* – **χοῦνοι,** *Хиполит Римски (нач. на III век)* – **οὐεννοί** (преписваческа грешка **οὐεννοί** вместо ***οὐννοί**), от V век нататък късноантичните автори редовно пишат гръц. **οὖν(ν)οι** = лат. **hun(n)i**[1], вижте публикацията ми *“Европейските хуни”* на www.academia.edu}.

[1] ***Mänchen-Helfen,*** Otto: ***The World of the Huns,*** University of California press, 1973, pp.444-448

Ето какво пише Йорданес: “Също и ***Хернак*** *(Hernac* – лат. ***h,*** без-звучен ларингал, предава гръцкия *придихателен знак* [ʽ] – бележки и курсив мои, Ч.Г.), ***по-малък син на Атила,*** *заедно с хората си избрал за заселване* ***най-отдалечената част на Мала Скития. Неговите родственици Емнецур*** *(Emnetzur)* ***и Улциндур*** *(Ultzindur)* ***завзели*** *Утус, Искус и Алмус в* ***Крайбрежна Дакия. Тогава мнозина от хуните,*** *като нахълтали на различни места,* ***се предали в Романия*** (Римската империя – бел. моя, Ч.Г.). ***От последните произлизат тези, които и досега се наричат сакромонтисии*** *(sacromontisi[i])* ***и фосатисии*** *(fossatisii)”.* Етимологията на ***Емнецур*** и ***Улциндур*** е ***иранска – Emnetzur:*** PIE.***h$_1$ei̯-** ***‘ходя, вървя’*** + суф.***-men-** → ***h$_1$éi-men-** ***‘ход, път’*** + *посесивен* суф.***-ó-** → (словообразув. *R(z)S(z)-ó-*) ***h$_1$i-mn-ó-s** ***‘ходов, пътен’*** → PII.***imnás** → (субстантивизиране с “контрастно преместено ударение” и *vr̥ddʰi*) ***ái̯mnas** или (субстантивиз. с “контраст. преместено ударение” *без vr̥ddʰi*) ***ímnas** ***‘пътник, пътешественик’*** → PIr.***ái̯mnah** ~ ***ímnah** {***ímnah** → IrBg.***ímnəh** → ***ímnə̯** → **ímən** → **имен** в *компилацията от Волжко-български хроники* ***“Джагфар тарихы”*** [2] с ***правдоподобна <u>ономастика</u>,*** но с *късна датировка* и *неясни извори*}→ (им.п., множ.ч.) ***ái̯mnaːh** ***‘пътници, пътешественици → номади’*** в словосъчетание с *атрибутивна функция на първото съществително* ***ái̯mnaːh *ʧau̯ráh** ***‘племе-пътешественици → номадско племе’*** → IrBg.***ǽːmnəːh *ʧou̯ráh** → ***έːmnəː *ʧʊːrá** → ***έːmnəː *ʧúːrə̯** → (универбация) **ɛːmnəːʧuːr** ***‘номадско племе’; Ultzindur*** – грешка на преписвач вместо ****Ultzindzur:*** PIE.***u̯erĝ-/*u̯orĝ-/*u̯r̥ĝ-/**(диал.)***urĝ-** [3] ***‘правя, работя, произвеждам’*** + суф.***-tro-** → ***u̯r̥ĝ-tró-** ~ ***urĝ-tró-** ***‘работа, труд; (нещо) произведено’*** → PII.***u̯r̥ʃtrá-** ~ ***urʃtrá-** + суф.***-ín-** → (им.п., множ.ч.) ***urʃtrínas** ***‘трудещи се, произвеждащи,*** т.е. ***производители, уседнали хора’*** → PIr.***urʃtrínah** в словосъчет. с *атрибутивна функция на първото съществит.* ***urʃtrínah *ʧau̯ráh** ***‘племе-производители → уседнало племе’*** → (OIr.***tri** → IrBg.***tr̥ʲi** → ***tɕi** → **ʧi**) IrBg. ***uɫtr̥ʲínəh *ʧou̯ráh** → ***uɫtɕínə *ʧʊːrá** → ***uɫtɕínə *ʧúːrə** → ***uɫʧínə̯ *ʧúːrə̯** → (универб. + ***nʧ** → **nʤ**) **uɫʧínʤuːr** ***‘уседнало племе’*** (гръц.

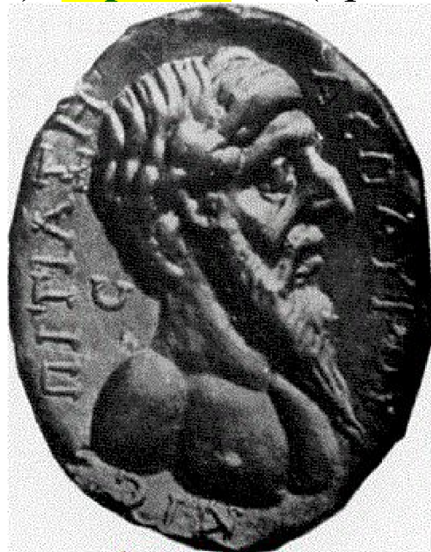
Atwood, Christopher: ***Huns and Xiōngnú: new thoughts on an old problem*** – in: ***Studies in history and culture in honor of Donald Ostrowski,*** Brian Boeck, Russell Martin, Daniel Rowland eds. Bloomington, Slavica Publishers 2012, pp.27-52

[2] *Бахши Иман:* ***“Джагфар тарихи”,*** Кама, София 2005 (оригинално [ʤaʕfar taʔriːx-ɨ]), стр.14

[3] ***Kroonen,*** Guus: ***Etymological dictionary of Proto-Germanic,*** Brill, Leiden/Boston 2013, p.600

τζ и лат. **tz** през *Късната Античност* се четат и като ***ц,*** и като ***дз,*** замествайки ***ч*** [ʧ] и ***дж*** [ʤ] в *чужди* думи и имена).

“Най-отдалечената част на Мала Скития” *е* ***Добруджа при Дунавската делта,*** *където след повече от два века се заселва* ***кана́ Аспавру́к.*** Етимологията на името му, утвърдено в историографията *неточно* като ***“Аспарух”,*** е: PIE.***h_1éḱ u̯-o-s** ***‘кон’*** + (*ностратически* пра́език ***bal-/*bəl- →**) PIE.***b^hl-eu̯-/*b^hl-ou̯-/*b^hl-u-** ***‘надигам се, набъбвам, преливам, заливам, изливам се, тека’*** → ***‘нараствам, увеличавам се, размножавам се*** → ***изобилствам (със)’*** [4] + суф.***-ko- → *$h_1$ek̂ u̯o-b^hlu-kó-s** ***‘който изобилства с коне’*** → PII.***atću̯ab^{h}lukás ~ *atću̯ab^{h}rukás** → PIr.***atsu̯abrukáh** → OWIr.***aspabrukáh** → *заето* с ранно диал. *изместване ударението “наляво”* в OEIr.***aspaβrúkəh ~ *aspavrúkəh** {pit’iaxʃi (гръц. **πιτιαξης**) **Ασπαυρουκις** [**aspaβrukis ~ aspavrukis**] от антична Грузия – **II** век от н.е.} → IrBg.***aspavrúkə → *aspavrúkə̯ → aspavrúk ~ ɐspɐvrúq** ***‘коне-изобилстващ мъж’*** → гр.***Ἀσπαυρούκ/*Ἀσπαβρούκ** → *преписваческа грешка* ***Ἀσπαῤῥούκ** – само тъй логично може да се обясни староармен. запис **Asparhruk**[5] (края на **VII** в.). По-късно [**v**] *изпада (елизия)* и става **ɐspɐrúq ~ ɐspɐrúɢ ~ əspərúq ~ əspərúx: ɐspɐrúq** → гр. **Ἀσπαρούχ** (VIII в.), **əspərúx** → гр.***Ἐσπερύχ** → (преписвач. грешки) OBg. Єсперихъ ~ Исперихъ, **əspərúq** → лат.***Esperuc** → (преписвач. грешки) ***Isporus** → OBg. Испоръ (XII в.), **ɐspɐrúɢ** → (преписвач. грешка) **Asparigus** (IX в.).



Ασπαυρουκις - georgian pitiaxš, II cent.A.D.



Pit'iaxši Ασπαυρουκις (publ. by prof. Andria Apakidze)

---

[4] ***Bomhard,*** Allan R. ***A comprehensive introduction to Nostratic comparative linguistics, with special reference to Indo-European*** (4th ed. 2021), vol. 2, part 3: comparative vocabulary (1st half), §22.2. Proto-Nostratic *b, № 19: ****bal-*** (~ ****bəl-***) ‘to well up, to surge, to overflow, to pour over’ → PIE.****b^hl-ew-/*b^hl-ow-/*b^hl-u-*** ‘to overflow, to pour over, to flow’, pp. 24-25

[5] ***Голийски,*** Петър: ***Заселването на българите на Балканския полуостров IV – VII век, т.1,*** Тангра ТанНакРа, София 2014, стр.118-121

От контекста се вижда, че ***хуните, които се предали на Римската империя,*** *вероятно били или* ***част от,*** *или* ***родствени на онези, които били настанени в Крайбрежна Дакия*** – провинцията обхващала днешна ***Северозападна България и част от Северна Сърбия*** *(Алмус* е дн. *Лом)*. Йорданес *не е разбрал коректно* своя източник – логично е да се чете ***“неговите родственици от емнецур и улциндзур”,*** защото това ***не са лични имена, а имена на племена:*** PIE. ***(s)keu̯r-/*(s)kou̯r-/*(s)kur-** ***“раждам, раждам се”*** [6] → ***keu̯r-ó-s** ***‘род, племе’*** → PII.***ʧau̯rás** → PIr.***ʧau̯ráh** → IrBg.***ʧou̯ráh** → ***ʧʊːrá** → ***ʧúːrə** → **ʧúːrə̯** → **ʧuːr ~ ʤuːr** ***‘род, племе’*** → лат. *-tzur ~ -dzur,* с *аломорфен* вариант PIE.***kou̯r-ó-s** → PII.***kau̯rás** → PIr.***kau̯ráh** → IrBg.***kou̯ráh** → ***kʊːrá** → ***kúːrə** → **kúːrə̯** → **kuːr ~ guːr** ***‘род, племе’*** → лат. *-cur ~ -gur, етимологично родствени (когнати)* на PIE.***proː-skeu̯r-ó-s** → PSlv.***praskjúrŭ̯** ***‘пра́прадед, родоначалник’*** → ст.-рус. **пращоуръ** ***‘прапрадед’,*** рус./укр. **пращур** ***‘пра́отец, далечен прадед’***}. Йорданес *по-нататък пише: “Щом като* ***кралят*** (точно ***rex*** пише: лат. ***rex*** значи ***‘цар’*** през Античността, ***‘крал, княз’*** през Средните векове, а *не ‘вожд’* – бел. моя, Ч.Г.) ***на хуните Диндзик*** *(Dintzic),* ***синът на Атила*** *(Attila), научил това,* ***той събрал онези, които*** *изглежда* ***все още били останали под неговата власт,*** *макар и да били малко –* ***улцинзури*** ***(ultzinzures*** – преписвач. грешка вместо ****ultzindzures*** – бел. моя, Ч.Г.), ангисцири (angisciros), ***биттугури*** *(bittugures),* бардори (bardores)…” [7]. Като сравним записите на името **Dintzic** ~ гръц. **Δινζίχ** с лат. **Denzicis** у *Марцелин Комес* (късноантично четене [**denʣikis**]), и с гръц. **Δεγγιζίχ** у *Приск Тракиец* в средата на V век [8], извеждаме *оригиналното произнасяне* ***Денджи́к*** [**dɛnʤík ~ denʤíq**]. Етимологията на ***Денджик*** е ***иранска:*** PIE.***d^{h}eng^h-** ***‘издигам се, раста’*** [9] + суф.***-iko-** → ***d^{h}eng^h-íko-s** ***‘който се издига, расте → висок, едър мъж’*** → PII.***danʤ^{h}íkas** → PIr.***danʤíkah** → IrBg. ***dænʤíkəh** → ***dɛnʤíkə** → ***dɛnʤíkə̯** → **dɛnʤík ~ denʤíq** ***‘висок,***

---

[6] ***Расторгуева,*** Вера & ***Эдельман,*** Джой: ***Этимологический словарь иранских языков (ЭСИЯ),*** т.1-3, ***Эдельман,*** Джой: ***ЭСИЯ,*** т.4-6, Восточная литература, Москва 2000-2020 → ***ЭСИЯ, т.4,*** стр.374-375
Cheung, *Johnny:* ***Etymological dictionary of the Iranian verb (EDIV),*** Brill, Leiden/Boston 2007, pp.250-251
Blažek, Václav: ***Synové Indoevropanů,*** pp.100-101, 119 – in: ***Linguistica Brunensia,*** 58 (2010), 1-2, pp.93-120
Трубачёв, Олег: ***История славянских терминов родства и некоторых древнейших терминов общественного строя,*** Изд. Академии наук СССР, Москва 1959, стр.72-73

[7] ***Латински извори за българската история, т.1,*** БАН, София 1958, стр.358-359, 361

[8] ***Moravcsik,*** Gyula: ***Byzantino-Turcica, vol.2*** (3th ed.), Brill, Leiden 1983, pp.117-119

[9] ***Kümmel,*** Martin: ***Addenda und corrigenda zu LIV^2,*** http://www.martinkuemmel.de/liv2add.html 2017: ****d^{h}eng^h-*** ‘sich erheben, wachsen’

едър мъж’ *– далечен отглас на* ***Денджик*** *е днешното българско име* ***Денчо.***

Непосредствено след като съобщава за ***заселването на Крайбрежна Дакия от племената емнъчур и улчинджур,*** *Йорданес продължава:* ***“тогава мнозина от хуните”*** *– логично е под* ***“хуните”*** *да има предвид* ***племената, които току-що е споменал,*** *и веднага продължава, че* ***“от последните*** (т.е. *току-що споменатите* – бел. моя, Ч.Г.) ***произлизат тези, които и досега се наричат сакромонтисии и фосатисии”.*** От една страна, ***Хърнак има кръвно родство*** (лат. ***“consanguinei eius”***) ***с племената емнъчур и улчинджур,*** *следователно* ***той е прáдед на сакромонтисиите и фосатисиите*** – от друга страна, ***“Именникът на българските канове”*** *заявява, че* ***същият*** **Ирникъ** (защото гръц. **Ἡρνάχ** , лат. **Hernac** и старобълг. **Ирникъ** представляват записи на иранобълг. **Hərnáq** с фонетичен вариант **Hərnə́k**) ***е български владетел, олицетворяващ цяла епоха, “живял” 150 години (464 – 614 г.).*** Значи *може би има нещо общо между* ***сакромонтисии, фосатисии и българи?!*** Това *скъпоценно сведение* на Йорданес ми подсказа ***точна иранска*** *етимология на българското етническо име:* PIE.***b^{h}leh$_2$-** ***‘повиквам, зова, призовавам, моля’*** [10] → ***b^{h}láh$_2$-es-** ***‘зов, призив, молба към божество → ритуал към божество, свещенодействие’*** + *посесивен* суф.***-ó-** → (словообразув. *R(z)S(z)-ó-*) ***b^{h}l̥h$_2$-s-ó-** ***‘свещен’*** плюс ***g^{w}orh-/*g^{w}r̥h-** ***‘планина’*** {PIE.***g^{w}orh-ā** → OBg. **гора** ***‘планина’***} + *композитивен* суф.***-ó-** → ***b^{h}l̥h$_2$so-g^{w}orh-ó-s** ***‘свето-горски,*** т.е. ***свещено-планински’*** → PII.***b^{h}əlʃa-garás** → {*субстантивиз. с “контраст. преместено ударение”*}***b^{h}əlʃa-gáras** ***‘свето-горец,*** т.е. ***свещено-планинец’*** → PIr.***bərʃa-gárah** → {PIr.***rʃ** → IrBg.***ɬ** → **l ~ ɬ**} IrBg.***bəɬagárəh** → ***bəɬgárə** → ***bəlg̊árə̥** → **bəlgár** ***‘светогорец, свещенопланинец’*** → буквален латински превод ***sacromontisii: sacro-‘свещен’*** + **mont-** ***‘планина’*** + суфикс в множ. ч. **-isii** (PIE.***-etó-** + **-i(j)o-** + **-s** → ***-etijos** → ст.-гръц. **-έσιος** [11] → *заемка* в латински **-isius**).

Второто название, споменато от Йорданес, е *почти пълен* ***омоним*** на първото *(омонимите се произнасят еднакво,* но ***не*** *произлизат от един корен):* PIE.***b^{h}ed^h(h$_2$)-*‘копая; бода’*** → ***b^{h}ód^h-o-m** (име-

---

[10] ***Schaffner,*** Stefan: ***Der lateinische Priestertitel flāmen,*** Graeco-Latina Brunensia 15, 2010/1, pp.87-105

[11] ***Vine,*** Brent: ***Aeolic ὄρπετον and deverbative *-etó- in Greek and Indo-European,*** Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, Innsbruck 1998

Lühr, Rosemarie (ed.), ***Balles,*** Irene & ***Matzinger,*** Joachim: ***Nominale Wortbildung des Indogermanischen in Grundzügen, vol.1,*** Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2008, p.307, § A-98

действие *τόμος*-тип, *вин.пад.ед.ч.*мъж./ср.р.) ***‘изкоп → окоп, ров, крепостен ров’*** + PIE.***k^{w}er-** ***‘работя, правя’*** → ***b^{h}od^{h}om-k^{w}or-ó-s** (сложна дума *ab^{h}ayaṃkará*-тип) ***‘който прави окоп, ров, крепостен ров’***→ PII.***baːd^{h}am-kaːr-á-s → *baːd^{h}aŋkaːrás →** PIr.***baːdaŋkaːráh →** {PIr.***d** *между гласни* → IrBg.***ð** (като в англ. *the*) → ***l ~ *ł**} IrBg. ***bɒːðɒŋgaːráh → *bɔːlɔŋgaːrá →** (*изместване ударението наляво*) ***bɔːlɔ^{ŋ}gáːrə → *bɔːlɔgáːrə → *boːlo̯gáːrə̯ → boːłgáːr** ***‘рово-правител, т.е. строител на окоп, ров, крепостен ров’*** → букв. латин. превод ***fossatisii*: fossatum** [fɔssáːtum] ***‘ров, крепостен ров’*** [12] + суф. в множ. ч. **-isii.**

Sacromontisii ***и*** **fossatisii** ***са почти буквални латински преводи на етнонима “българин”,*** *извършени от (български?) информатор на Йорданес* ***преди повече от 1470 години,*** *останали* ***незабелязани*** *от българските и чуждите езиковеди!!!*

BOLGAR

tablet from Vinitsa fortress, North Macedonia (end of V - VI cent. a.D.)

Ето едно любопитно свидетелство за **Hərnáq ~ Hərnə́k:** през ***448 г.*** *в двореца на самия Атила,* ***Приск Тракиец,*** *дипломатически пратеник на Римската империя, лично узнал едно твърде* ***любопитно пророчество:*** “{…маврузиецът *Зѐркон*} *разсмя всички и ги накара да изпаднат в неудържим смях, с изключение на Атила (Ἀττήλα). Той*

[12] ***Дворецкий,*** Иосиф Х.: ***Латинско-русский словарь*** (изд. 2-ое, перераб. и доп.), Изд-во “Русский язык”, Москва 1976, стр.438

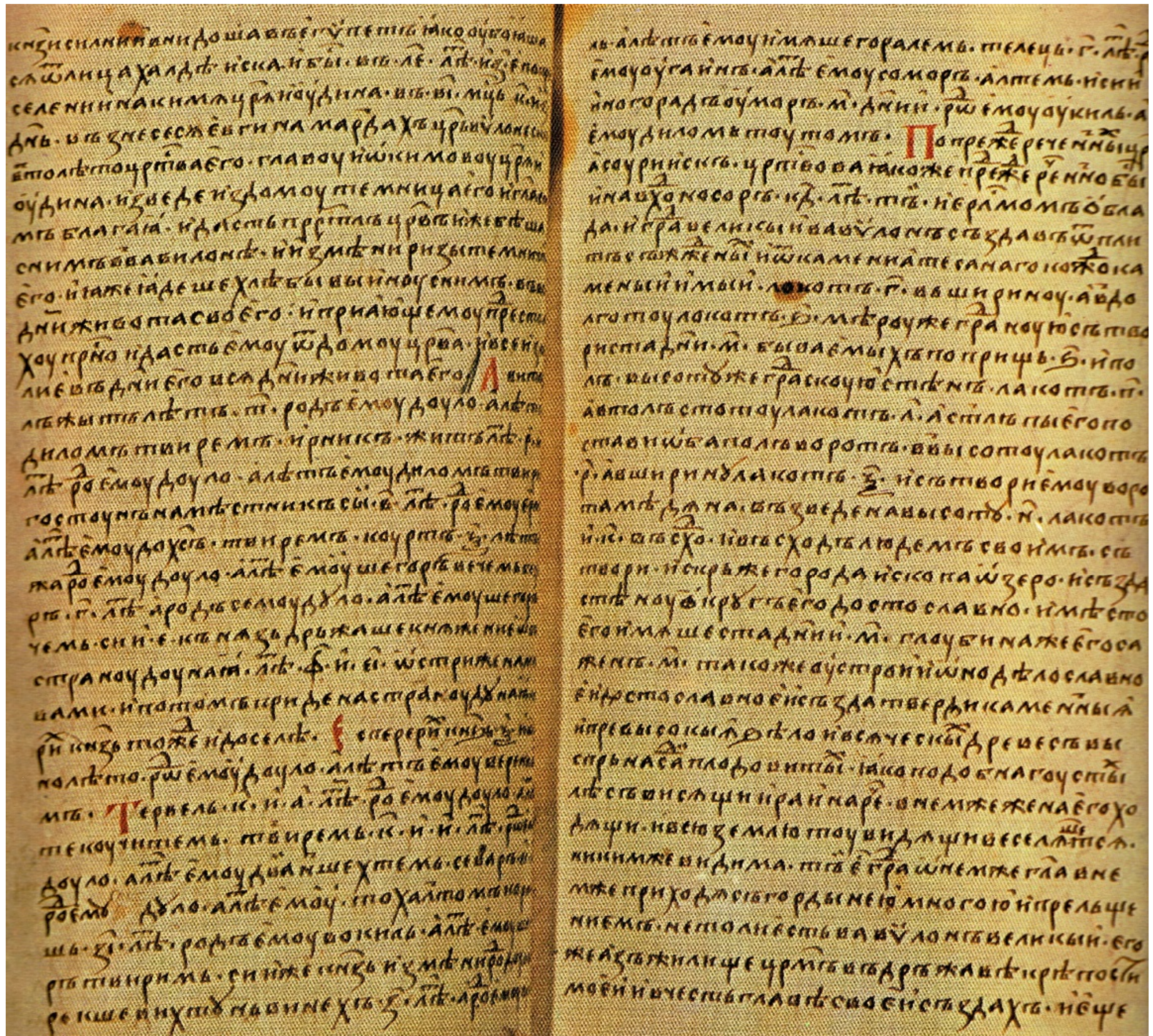
оставаше неподвижен, не промени вида си и нищо не каза, нито дори се засмя. ***Само когато влезе най-малкият от синовете му, на име Ирна́с*** {сгрешена последна буква: **Ἡρνάς** вм. **Ἡρνάχ** – бел. моя, Ч.Г.}, ***той го пощипна по страната (бузата) и го гледаше с весел поглед.*** *Аз изказах удивление, че пренебрегва другите си чеда, а само към тогова проявява внимание. А варваринът, който седеше до мене и разбираше езика на авзоните* {т.е. на *древните италийци:* Приск подразбира *латинския,* бел. моя, Ч.Г.}, ***след като ме предупреди да не казвам нищо от онова, което ще ми съобщи, рече, че гадателите били предсказали на Атила, че родът му щял да пропадне, но ще бъде въздигнат от този негов син".***[13] Наистина жреците били *ясновидци* – ***Хърнак*** (**Ἡρνάχ ~ Hernac ~ ҺрнНКЪ ~ *ХЪрНАКЪ**) ***е родоначалник на ранносредновековната българска държавност!***

Ако допуснем, че *Приск Тракиец през 448 е записал неговото име като* **Ἡρνάχ** *– с придихателен знак [ʽ] =* ***h-,*** *както подсказва не само лат.* **Hernac,** *но също и запис на името в "Джагфар тарихы" като* **Бел-Кермек** [14] ***'великият Хърнък'*** {PIE.***b** ***bʰerĝʰ-ó-s** (прилагат. тип *λευκός*) ***'висок, голям, едър; велик'*** → PII.***bardẓʰás** → PIr.***bardẓáh** → {PIr.***rdẓ** → IrBg.***rz** → ***ẓ** → **l ~ ł**} IrBg.***bærzáh** → ***bærzá** → (изместв. ударението наляво) ***bǽrzə** → ***bǽłzə ~ *bɛ́łzə** → ***bǽlə̯ ~ *bɛ́lə̯** → **bæł ~ bɛł *'висок, голям, едър → великан; велик'***} – ***Кермек*** е ***неточен запис*** или ***грешка на преписвач*** в *изгубения арабски оригинал на "Джагфар тарихы"; а подсказва още и личното име* **Хърнак** *в османски регистър (нач. на XVI век)* [15]: в такъв случай, *най-правдоподобно е името да* ***пожелава "хварна"*** *на тоя, който го носи:* това *типично за* ***иранските*** *народи* понятие първоначално означава ***"силата на Слънчевата светлина",*** по днешни понятия, ***слънчевата енергия:*** PIE.***s(h₂)u̯el-nes-** → PII.***su̯arnas-** → PIr.***hu̯arnah-** → OIr.***hʷarnah-** → авест. **xʷarᵊnah-** ***'слънчев блясък, сияние; великолепие, величие; царска слава',*** в другите *ирански* езици, освен изброените значения, значи още ***'успех, благоденствие, щастие'.***[16] Следователно, етимологията на това *древно българско име* е: PIE.

---

[13] ***Гръцки извори за българската история, т.1,*** БАН, София 1954, стр.116-117
[14] *Бахши Иман:* ***"Джагфар тарихи",*** Кама, София 2005 (оригинално [ʤaʕfar taʔri:x-ɨ]), стр.19-20
[15] ***Турски извори за българската история, т.3,*** БАН, София 1972, стр.402
Голийски, Петър: ***Заселването на българите на Балканския полуостров IV – VII век, т.1,*** Тангра ТанНакРа, София 2014, стр.141-142
[16] ***ЭСИЯ.3,*** стр.440-441
Николаев, Александр: ***Исследования по праиндоевропейской именной морфологии,*** Наука, С.-Петербург 2010, стр.115-118

s(h$_2$)u̯elnes-** + суф.-ko-** → ***su̯elnes-kó-s** ***‘(който е) бляскав, великолепен, благополучен, славен, щастлив’*** → PII.***su̯alnaskás ~ *su̯arnaskás** → PIr.***hu̯arnaskáh** → OIr.***h^{w}arnaskáh** → {PII.***su̯** → PIr.***hu̯** → OIr. **h^w** → IrBg. **h^w ~ x^w** → **h ~ x** ([**x**] е като *славянска **x**, не* е ***ks***)} IrBg.***h^{w}ɐrnaskáh** → (***по-ранно*** изместване ударението наляво) ***h^{w}ɐrnáskəh** → ***h^{w}ərnáskə ~ *x^{w}ərnáskə** → ***hərnáskə̯ ~ *xərnáskə̯** → **hərnák ~ hərnáq ~ xərnák ~ xərnáq** ***‘бляскав, великолепен, благополучен, славен, щастлив мъж’***{в някои диалекти е имало *фонетичен дублет* – IrBg.***h^{w}ɐrnaskáh** → ***h^{w}ɐrnɐská** → ***h^{w}ərnəská** → (***по-късно*** изместване ударението наляво) ***h^{w}ərnə́skə ~ *x^{w}ərnə́skə** → ***hərnə́skə̯ ~ *xərnə́skə̯** → **hərnə́k ~ hərnə́q ~ xərnə́k ~ xərnə́q**}: **Hərnáq** → гр.***Ἡρνάχ, Hərnák** → лат. **Hernac, Hərnə́k** → OBg. **Ирникъ, Xərnák** → OBg.***Хърнакъ** в османския регистър, **Xərnə́k** → ***Q.r.n.k** → **Кермек** в “Джагфар тарихы”.



Nominalia of Bulgarian kana's (rulers), 764 A.D.
(Moscow transcript)